

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Svk/12/2021
Identifikačné číslo spisu: 1017200362
Dátum vydania rozhodnutia: 27. februára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Martinčeková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:1017200362.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov: 1/ Združenie Slatinka, so sídlom A. Sládkoviča č. 2, Zvolen, IČO: 31 936 105, 2/ Inštitút vodnej politiky, so sídlom Repná č. 1, Bratislava, IČO: 45 787 751, 3/ Inštitút pre ochranu prírody, so sídlom Sásovská cesta č. 86, Banská Bystrica, IČO: 42 305 853, 4/ I. T. A., K., Q. S. Č.. XXXXX/X, L. - U., 5/ F. L., Q. A. Č.. X, A., 6/ R.. D.. A. R., U., Q. W. Č.. XXX, F. U. L., 7/ L.. I. F., Q. P. Č.. XXX, všetci právne zastúpení Mgr. Evou Kováčechovou, advokátkou so sídlom Komenského č. 21, Banská Bystrica, proti žalovanému: I. Ministerstvo životného prostredia SR, so sídlom Námestie E. Štúra č. 1, Bratislava, II. vláda Slovenskej republiky, Úrad vlády Slovenskej republiky, so sídlom Námestie slobody č. 1 Bratislava, v konaní o preskúmanie „Aktualizácie koncepcie využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov Slovenskej republiky do roku 2030“, schválenej uznesením vlády SR č. 12/2017 zo dňa 11.1.2017, o kasačnej sťažnosti žalobcov 1/ až 7/ voči tretiemu výroku uznesenia Krajského súdu v Bratislave č.k. 6S/49/2017-235 zo dňa 22.4.2021, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č.k. 6S/49/2017-235 zo dňa 22.4.2021 v treťom výroku, ktorým krajský súd priznal žalovanému v II. rade voči žalobcom právo na úplnú náhradu trov konania, zrušuje a vec v tomto rozsahu vracia krajskému súdu na ďalšie konanie.

Prvý a druhý výrok napadnutého uznesenia zostávajú nedotknuté.

O d ô v o d n e n i e

1. Napadnutým uznesením č.k. 6S/49/2017-235 zo dňa 22.4.2021 rozhodol Krajský súd v Bratislave o žalobe žalobcov na preskúmanie „Aktualizácie konceptu využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov Slovenskej republiky do roku 2030“, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 12/2017 zo dňa 11.1.2017 tak, že prvým výrokom žalobu odmietol, druhým výrokom rozhodol, že žalovaný v I. rade nemá právo na náhradu trov konania a tretím výrokom priznal žalovanému v II. rade voči žalobcom právo na úplnú náhradu trov konania, o výške ktorej rozhodne správny súd po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením. K veci samej v odôvodnení konštatoval, že napadnutá aktualizácia je strategický dokument v oblasti energetickej politiky Slovenskej republiky,

energetickej bezpečnosti SR a vyššieho využitia obnoviteľných zdrojov energie v SR, v súlade so zásadami energetickej politiky Európskej únie. Táto aktualizácia bola schválená uznesením vlády SR, ktoré v zmysle § 1aa zákona č. 575/2001 Z.z. nepodlieha preskúmaniu súdom. Samotná aktualizácia je podkladový materiál až v prípadnom neskoršom súdnom prieskume, v konkrétnych administratívnych konaniach orgánu verejnej správy v merite veci o porušenie verejného záujmu v oblasti životného prostredia, s priamym dopadom na právne postavenie žalobcov. Nejde teda o opatrenie ani o rozhodnutie orgánu verejnej správy, ktoré by bolo možné preskúmať v rámci konania podľa Správneho súdneho poriadku (SSP). Žalovaný II. okrem toho nie je orgán verejnej správy, ako to má na mysli § 4 SSP. Preto správnu žalobu ako neprípustnú podľa § 98 ods. 1 písm. g/ SSP odmietol. Vo vzťahu k náhrade trov konania pred správnym súdom vo vzťahu k žalovanému I. rozhodol podľa § 170 písm. a/ SSP a vo vzťahu k žalovanému II. podľa § 171 ods. 1 SSP tak, že mu priznal voči žalobcom právo na náhradu trov konania, pretože žalobcovia procesne zavinili odmietnutie žaloby a žalovanému II. v súvislosti s podanou žalobou vznikli účelmi vynaložené výdavky spojené s bránením práva (§163 SSP).

2. Proti tretiemu výroku uznesenia správneho súdu o náhrade trov konania žalovaného II., na ktorú náhradu boli zaviazaní žalobcovia, podali žalobcovia kasačnú sťažnosť. Odôvodnili ju podľa § 440 ods. 1 písm. g/ a f/ SSP. Čo sa týka nesprávneho právneho posúdenia, namietali, že krajský súd zvolil rozdielny postup pri náhrade trov žalovaného I. a žalovaného II., pričom súd tento rozdielny prístup nijako nevysvetlil. Ak bola podaná žaloba odmietnutá voči obom žalovaným, posúdenie procesného zavinenia žalobcov by malo byť voči obom žalovaným rovnaké. Okrem toho súd nezohľadnil ust. § 168 SSP a to najmä pokiaľ ide o dôvodnosť vynaložených trov. Pritom poukázal, že Úrad vlády SR bol v konaní zastúpený advokátkou napriek tomu, že je ústredným orgánom štátnej správy a má samostatný právny odbor zložený zo zamestnancov s právnickým vzdelaním. Napokon namietal, že napadnutý výrok nebol riadne odôvodnený, najmä prečo súd pri jednotlivých žalovaných postupoval rozdielne. Žiadal tento výrok zrušiť a vec v tomto rozsahu vrátiť správnemu súdu na ďalšie konanie.

3. Žalovaný II. sa ku kasačnej sťažnosti vyjadril podaním zo dňa 31.8.2021. Nestotožnil sa s tvrdením žalobcov, že súd neodôvodnil rozdielny prístup pri rozhodovaní o trovách, keď súd poukázal na to, že Úrad vlády SR nemá pasívnu legitímáciu v predmetnom súdnom konaní a že vláda SR nie je právnickou osobou, teda nemá spôsobilosť byť účastníkom konania. K námietke, že sa dal zastupovať advokátkou napriek tomu, že disponoval svojimi zamestnancami s právnickým vzdelaním uviedol, že v čase, kedy bolo potrebné vykonávať konkrétne procesné úkony v konaní pred správnym súdom, nemal vo svojej organizačnej štruktúre odbor štátnej služby - právne služby. Nebolo možné zabezpečiť zastupovanie z vlastných kapacít žalovaného II. Žiadal kasačnú sťažnosť zamietnuť.

4. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) po zistení, že kasačnú sťažnosť podala oprávnená osoba včas a je prípustná, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) a po oboznámení sa s dôvodmi kasačnej sťažnosti zistil, že táto je dôvodná.

5. Predmetom kasačného konania bol tretí výrok uznesenia Krajského súdu v Bratislave, ktorým správny súd priznal žalovanému II. voči žalobcom právo na úplnú náhradu trov konania v zmysle § 171 ods. 1 SSP. Žaloba žalobcov o preskúmanie „Aktualizácie koncepcie využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR do roku 2030“, ktorá bola schválená uznesením Vlády SR č. 12/2017 zo dňa 11.1.2017 bola prvým výrokom toho istého uznesenia správneho súdu odmietnutá podľa § 98 ods. 1 písm. g/ SSP ako neprípustná z dôvodu, že predmetná aktualizácia nie je opatrením podľa § 3 ods. 1 písm. c/ SSP ani rozhodnutím podľa § 3 ods. 1 písm. b/ SSP a teda nie je ju možné preskúmať v rámci správneho súdnictva. Zo súdneho spisu ďalej vyplýva, že žalovaný II. vláda SR, ktorá konala prostredníctvom Úradu vlády SR, sa v konaní dala zastúpiť advokátkou, ktorá k veci podala viaceré vyjadrenia. Žalovaný I. nebol v konaní zastúpený advokátom.

6. Vo všeobecnosti platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou procesného zavinenia. Pojem „procesné zavinenie“, použitý v § 171 SSP treba posudzovať výlučne z procesného hľadiska. Zásady zodpovednosti za zavinenie je inštitútom procesného práva a preto rozhodujúcimi skutočnosťami pre posúdenie tejto zodpovednosti sú tie, ktoré

vznikli po začatí konania. Zavinenie nie je možné interpretovať v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie účastníka konania a dôsledkom vznik trov druhého účastníka konania. V tomto smere je ust. § 171 ods. 1 SSP špeciálnym ustanovením k § 170 SSP a predstavuje výnimku zo všeobecnej záujmovej zásady. Výnimka z tejto všeobecnej zásady sa tak do ust. § 171 ods. 1 SSP premietla ako pravidlo.

7. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie sa uplatní pre každé správne súdne konanie bez ohľadu na to, z akého dôvodu bola žaloba odmietnutá (§ 98 ods. 1 SSP), ak už vznikol procesnoprávny vzťah medzi správnym súdom a oboma účastníkmi konania a medzi oboma účastníkmi konania navzájom. Na strane žalobcu existuje procesné zavinenie, napr. ak podal žalobu vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdu alebo ak podal žalobu, hoci existovala prekážka *res iudicatae* alebo prekážka *litispendencie*. Pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania v spojení s ust. § 171 ods. 1 SSP je správny súd povinný skúmať, či niektorý z účastníkov konania zavinil, že konanie sa muselo zastaviť.

8. Z vyššie uvedeného exkurzu do právnej teórie vyplýva, že správny súd v prvom rade pri odmietnutí žaloby pri rozhodovaní o náhrade trov konania posudzuje možnú aplikáciu § 171 ods. 1 SSP ako výnimku zo všeobecnej zásady zakotvenej v § 170 (podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania). V prípade, ak dospeje k záveru, že táto výnimka je v danom prípade naplnená, je povinný v zmysle § 171 ods. 1 rozhodnúť. V danom prípade správny súd vyhodnotil, že vo vzťahu k žalovanému II. je táto výnimka daná, keď konštatoval, že žalobcovia zavinili odmietnutie ich žaloby. Pokiaľ mal správny súd na mysli, že zavinenie nastalo samotným podaním žaloby, ktorá bola bez meritórneho prejednávania odmietnutá ako neprípustná, kasačný súd sa s týmto názorom nestotožnil. Zavinenie trov z procesného hľadiska spôsobené samotným podaním žaloby by podľa názoru kasačného súdu bolo dané, ak by žalobca vzhľadom na skutkové okolnosti pri podaní žaloby mohol a mal vedieť, že takáto žaloba bude odmietnutá, napr. v prípadoch, ak podá rovnakú žalobu opakovane. V danom prípade však odmietnutie žaloby nebolo pri jej podaní jednoznačné, o čom svedčí i tá skutočnosť, že správny súd bez ďalšieho nepristúpil k jej odmietnutiu a tiež, že po jej podaní účastníci na základe výzvy súdu vykonávali konkrétne procesné úkony.

9. Čo sa týka sťažnostnej námietky, že krajský súd zvolil rozdielny postup voči žalovanému I. a žalovanému II., kasačný súd pripomína, že predmetom kasačného konania je výlučne tretí výrok napadnutého uznesenia, ktorý priznal právo na náhradu trov konania žalovanému II. Druhý výrok ohľadne vzájomnej náhrady trov konania žalobcov a žalovaného I. nebol napadnutý, preto sa k sťažnostným námietkam týkajúcim sa tohto výroku kasačný súd nevyjadruje.

10. K námietke, že súd mal zohľadniť § 168 SSP, kasačný súd uvádza, že ust. § 168 je aplikovateľné len na prípady, v ktorých má žalovaný úspech vo veci. Uplatňuje sa tu zásada úspechu, klasická pre kontradiktórne konanie, čo v prípade správneho súdnictva znamená, že správna žaloba smerovaná voči žalovanému bola zamietnutá. Ak by bola splnená táto základná podmienka, potom by bolo možné aplikovať toto ustanovenie a teda aj skúmať splnenie podmienky „ak to možno spravodlivo požadovať“. V prípade odmietnutia žaloby je však relevantné len zisťovanie, či účastník konania procesne zavinil odmietnutie žaloby.

11. Nie je teda možné konštatovať, že by žalobcovia odmietnutie žaloby procesne zavinili, preto pri rozhodovaní o trovách konania nebolo na mieste aplikovať výnimku z § 170 SSP. Kasačný súd z tohto dôvodu zrušil napadnutý tretí výrok uznesenia správneho súdu podľa § 462 ods. 1 SSP a vec mu vrátil v tomto rozsahu na ďalšie konanie. V ďalšom konaní správny súd rozhodne súčasne aj o trovách tohto kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

12. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie :

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.